ໂຄງການເຄືອຂ່າຍຂໍ້ມູນທີ່ດິນ
ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ

Rights-LINK

ເອົາໃຈເພິ່ນມາໃສ່ໃຈໂຕ

ຂຽນໂດຍ: ທ. ທອງວັນ ປັນຍາວົງ

ເພີ່ມທະວີການນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ຍືນຍົງໂດຍການສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຍົກລະດັບຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ຄູ່ຮ່ວມງານ.

http://www.rightslinklao.org

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

VILLAGE FOCUS INTERNATIONAL

ໂຄງການ ເຄືອຂ່າຍຂໍ້ມູນ ທີ່ດິນ

Rights-LINK

ບ້ານ ໂພນສະຫວັນໃຕ້, ໜ່ວຍ 14, ເຮືອນເລກທີ 207
ເມືອງສີສັດຕະນາກ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ
ໂທ: +856 (0)21 312519
ແຟກ: +856 (0)21 315841

ອົງການບ້ານຈຸດສຸມສາກົນ (VFI)

ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແຫ່ງຊາດ (NLMA)

ສະໜັບສະໜູນທຶນໂດຍ: ອົງການເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ການຮ່ວມມື
ແຫ່ງປະເທດສະວິດເຊີແລນ (SDC)

ບົດນຳ

ປັດຈຸບັນບັນຫາເລື່ອງການນຳໃຊ້ຕອນດິນຕິດແປະກັນເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ເຈົ້າຂອງດິນເກີດຄວາມບໍ່ເຂົ້າໃຈກັນລະຫວ່າງຄອບຄົວຕໍ່ຄອບຄົວ.ບັນຫາເກີດຂຶ້ນເປັນຍ້ອນການນຳໃຊ້ດິນທີ່ບໍ່ສອດຄ່ອງກັນ ຫລື ວ່າ ມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັນໂດຍຜູ້ນຳໃຊ້ບໍ່ໄດ້ ປຶກສາຫາລືກັນ ແລະ ບໍ່ປຶກສາກັບຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເຊັ່ນວ່າ: ຜັງເມືອງຂອງເມືອງ, ຜັງເມືອງຂອງນະຄອນຫຼວງ ແລະ ອພບ.

ຕາມການສັງເກດໂດຍລວມແລ້ວການນຳໃຊ້ດິນບໍ່ສອດຄ່ອງກັນມີຫຼາຍເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນຄື: ການຖົມດິນ, ການສ້າງຄວາມເປິະເປື້ອນ ແລະ ສິ່ງລົບກວນໃຫ້ແກ່ຜູ້ອື່ນ. ສະນັ້ນ, ບໍ່ວ່າຈະເປັນຄອບຄົວ ຫລື ທຸລະກິດໃດກໍຕາມທີ່ປະກອບສ້າງເປັນກິດຈະການໃດໜຶ່ງ. ຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງຕາໜ່າງເຕັກນິກທີ່ໃຊ້ປະຈຳວັນ. ຈຳເປັນຕ້ອງມີລະບົບປ້ອງກັນເປັນຢ່າງດີ, ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບຕາມມາສູ່ຕົນເອງ ແລະ ຜູ້ອື່ນ ໂດຍສະເພາະນ້ຳເສຍ, ກິ່ນອາຍ, ສິ່ງເສດ ເຫລືອ, ນ້ຳຝົນ, ສິ່ງປະດັບ, ສຽງລົບກວນ ແລະ ອື່ນໆ ຊຶ່ງຜູ້ຄົນສ່ວນຫລາຍບໍ່ສາມາດເບິ່ງເຫັນບັນຫາທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້.

ບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້, ມັນໄດ້ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນຊ່ອງຫວ່າງໃນການນຳໃຊ້ດິນສ້າງສິ່ງໃດໜຶ່ງໂດຍບໍ່ໄດ້ຄຳນຶງ ເຖິງຜົນກະທົບທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນໃນຕໍ່ໜ້າອາດຈະເປັນມື້ໃດມື້ໜຶ່ງ ຫລື ຕໍ່ລູກຫລານຂອງພວກເຮົາ.

ກໍລະນີສຶກສານີ້ຈະນຳສະເໜີກ່ຽວກັບບັນຫາການບໍ່ປະຕິບັດກົດລະບຽບຂອງປະຊາຊົນທີ່ເຫັນຜົນປະໂຫຍດຕົນເອງຫລາຍເກີນໄປໂດຍບໍ່ຄຳນຶງເຖິງຈິດໃຈຄົນອ້ອມຂ້າງ ແລະ ບັນຫາທີ່ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຍັງບໍ່ເຂັ້ມງວດໃນການເຜີຍແຜ່ ແລະ ກວດກາໄດ້ດີເທົ່າທີ່ຄວນ.

ສາລະບານ

ບົດນຳ	III
ສາລະບານ	V
ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ.	1
ບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນ.	1
ລະບຽບກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.	4
ການວິເຄາະບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນ.	5
ສະຫຼຸບ.	8
ຂໍ້ສະເໜີ.	8
ຂໍ້ສັງເກດ.	9

1. ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ.

ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນເປັນບ່ອນທີ່ມີປະຊາກອນໜາແໜ້ນທີ່ສຸດໃນປະເທດລາວ. ແຕ່ລະປີມີປະຊາກອນເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ, ດັ່ງນັ້ນ ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນຈຶ່ງຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງບໍ່ຢຸດຢັ້ງ. ໃນຫ້າປີຜ່ານມານີ້ມີນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ, ນັກທຸລະກິດລາວ ແລະ ພໍ່ຄ້າຊາວຂາຍທີ່ຮັ່ງມີພາກັນກວ້ານຊື້ທີ່ດິນເຂດຕ່າງໆຢູ່ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ. ເພື່ອເຮັດເປັນໂຮງແຮມ, ເຮືອນພັກ, ຕຶກຫ້ອງເຊົ່າ, ຮ້ານອາຫານ ແລະ ຮ້ານຂາຍເຄື່ອງ.

ພວກເຮົາຢາກຍົກກໍລະນີທີ່ເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນບາງເຂດທີ່ກໍາລັງເປັນບັນຫາຢູ່ໃນປັດຈຸບັນ. ເຂດທີໜຶ່ງ ແມ່ນຢູ່ຄຸ້ມດົງປ່າລານທົ່ງ, ເມືອງສີສັດຕະນາກ ຊຶ່ງປະຊາຊົນໄດ້ຮັບຄວາມເດືອດຮ້ອນ. ຍ້ອນການຖົມດິນ, ການລ້ຽງງົວ ແລະ ການເຮັດທຸລະກິດຈອດເຫລັກ ແລະ ພົ່ນສີ. ເຂດທີສອງຢູ່ບ້ານດອນແດງ, ເມືອງຈັນທະບູລີ ທີ່ມີຜູ້ປະກອບການເຮັດອູ່ສ້ອມແປງລົດຍົນ. ເຂດທີສາມ ຢູ່ບ້ານຫ້ວຍຫົງ, ເມືອງຈັນ ທະບູລີເຊັ່ນດຽວກັນ.

2. ບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນ.

ໃນອະດີດເຂດ ດົງປ່າລານທົ່ງເຕັມໄປດ້ວຍທົ່ງນາຫລຽວໄປທາງໃດກໍມີແຕ່ກົກເຂົ້າຂຽວອຸ່ມທຸ່ມພ້ອມກັນນັ້ນກໍໄດ້ຍິນສຽງໄກ່ຂັນດັງຂຶ້ນເປັນບາງຄັ້ງບາງຄາວ. ປະຈຸບັນການເວລາໄດ້ປ່ຽນໄປແລ້ວຫລຽວໄປທາງໃດກໍມີແຕ່ຕຶກໃຫຍ່ ແລະ ການກໍ່ສ້າງເຄຫະສະຖານກໍກໍາລັງດໍາເນີນຢູ່ຢ່າງຟົດສະນັ່ນເນືອງນອງ ແມ້ແຕ່ສຽງໄກ່ຂັນກໍບໍ່ໄດ້ຍິນອີກແລ້ວ.

ເຂດທີ່ເປັນບັນຫາຕັ້ງຢູ່ລະຫວ່າງເສັ້ນທາງຕັດໃໝ່ (ລະຫວ່າງບ້ານໂພນໄຊຫາບ້ານໂພນສີນວນ) ແລະ ເສັ້ນທາງຕັດໃໝ່ ຊື່ ບູລີຈັນ ທີ່ມຸ່ງໜ້າໄປຫາບ້ານສະພັງໝໍ້. ປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ດົງປ່າລານທົ່ງ ດ້ານໃນມີທັງໝົດແປດຄອບຄົວ. ເຮືອນຂອງຊາວບ້ານເຫລົ່ານີ້ຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່າ,ບ່ອນທີ່ເຄີຍເປັນທົ່ງນາມາກ່ອນ. ສ່ວນນັກທຸລະກິດທີ່ມາຊື້ດິນຢູ່ເຂດດ້ານນອກຄືຢູ່ລຽບເສັ້ນທາງບູລີຈັນນັ້ນແມ່ນຜູ້ທີ່ມາຢູ່ໃໝ່ຊື່ນາງ ສົມຈິດ ເປັນຄົນຂາຍຄໍາ.

ຫລັງຈາກໄດ້ຊື້ດິນຕອນດັ່ງກ່າວເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ ນາງສົມຈິດ ໄດ້ຈ້າງລົດເອົາດິນມາຖົມເນື້ອທີ່ຂອງຕົນ, ເພື່ອປຸກເປັນຕຶກໃຫຍ່ (ດັ່ງທີ່ເຫັນຢູ່ໃນຮູບ). ການຖົມດິນຂອງຜູ້ກ່ຽວມີລະດັບໜຶ່ງແມັດ, ສູງກວ່າໜ້າດິນເດີມ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຍັງຕັນຮ່ອງນໍ້າໄຫລນໍາອີກ. ລະດູຝົນຜ່ານນີ້ ຄືໃນປີ 2009, ນໍ້າໄດ້ ອັ່ງຂຶ້ນ ແລ້ວຖ້ວມເຮືອນຂອງຊາວບ້ານທີ່ຢູ່ດ້ານໃນ. ລະດັບຂອງນໍ້າສູງເຖິງ 60 ເຊັນ. ນາງ ໜ່ອມ, ເຈົ້າຂອງເຮືອນເລກທີ 261 ໜ່ວຍ 1 ຊຶ່ງແມ່ນຄອບຄົວໜຶ່ງທີ່ອາໄສຢູ່ດົງປ່າລານທົ່ງດ້ານໃນເວົ້າວ່າ "ປີກາຍນີ້ ນໍ້າຖ້ວມໜ້າບ້ານຮອດຫົວເຂົ່າຕ້ອງໃຊ້ຈັກສອງໜ່ວຍດູດນໍ້າອອກ. ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນນໍ້າຊິຖ້ວມພື້ນເຮືອນຊັ້ນ ລຸ່ມ. ພວກນີ້ລ້ວນແຕ່ເປັນເສດຖີໃຈແຄບບໍ່ຍອມໃຫ້ເຮັດຮ່ອງລະບາຍນໍ້າອອກໄປສູ່ທໍ່ລະບາຍນໍ້າໃຫຍ່.ນໍ້າຖ້ວມປີນີ້ບໍ່ຮູ້ຈະເຮັດແນວໃດ:"

ກໍລະນີທີສອງແມ່ນການສົ່ງກິ່ນເໝັນຈາກການລ້ຽງສັດຢູ່ໃນຂອບເຂດບ້ານ. ທ້າວ ທອງໄບ (ຊື່ສົມມຸດ), ຊາວບ້ານ ໂພນສີນວນ ເຮັດຄອກງົວຢູ່ຕິດຮົ້ວຂອງນາງ ທອງສູນ ເຮືອນເລກທີ 260. ແຕ່ກ່ອນຜູ້ກ່ຽວມີງົວພຽງແຕ່ສອງສາມໂຕ. ປັດຈຸບັນນີ້, ງົວເຫລົ່ານີ້ໄດ້ອອກແມ່ແຜ່ລູກຮອດສິບໂຕແລ້ວ ແລະ ໃນເດືອນໜ້າປີນີ້ມີຫ້າແມ່

ກຳລັງຈະອອກລູກອີກ. ທ້າວ ທອງໄບ ລ້ຽງງົວ ໂດຍມີຈຸດປະສົງວ່າ ມື້ໃດ, ມື້ໜຶ່ງລາວຈະຂາຍຍົກງົວຈຳນວນນີ້ ເພື່ອເອົາເງິນກ້ອນໜຶ່ງມາປຸກເຮືອນໃຫ້ແມ່. ແຕ່ວິທີການລ້ຽງງົວຂອງລາວຂາດຫລັກອະນາໄມ ຄື ບໍ່ໄດ້ທຳຄວາມສະອາດຂີ້ງົວແລ້ວເຮັດໃຫ້ຂີ້ງົວໄຫລລົງຮ່ອງນ້ຳແຄມເຮືອນເປັນຈຳນວນຫລວງຫລາຍຈົນສົ່ງກິ່ນເໝັນລົບກວນຄົນຂ້າງບ້ານ (ໃຫ້ເບິ່ງຢູ່ໃນຮູບ). ນາງ ທອງສູນຊຶ່ງເປັນຜູ້ອາໄສຢູ່ໃກ້ຄຽງຈົ່ມວ່າ “ ກິ່ນເໝັນຫລາຍທົນບໍ່ໄດ້ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ໃບພັດ 3 ໜ່ວຍເພື່ອເປົ່າກິ່ນເໝັນອອກໄປທາງອື່ນ. ໜ່ວຍໜຶ່ງເອົາຕັ້ງໄວ້ກ້ອງຕົ້ນໄມ້ກາງບ້ານໜ່ວຍທີສອງເອົາໄວ້ປາກປະຕູເຂົ້າເຮືອນ, ສ່ວນໜ່ວຍທີສາມເອົາໄວ້ເຮືອນ ຄົວແຕ່ກໍຍັງມີກິ່ນເໝັນຢູ່” ແຕ່ເຈົ້າຂອງງົວກໍຍັງເມີນເສີຍກັບບັນຫາດັ່ງກ່າວ.

ກໍລະນີທີສາມແມ່ນການສ້າງສິ່ງລົບກວນແກ່ຜູ້ອາໄສໃກ້ຄຽງຈາກກິດຈະການເຄາະຈອດ ແລະ ພົ່ນສີຊຶ່ງບໍ່ມີວິທີການທີ່ຖືກຕ້ອງເຮັດຕາມອຳເພີໃຈ. ເຈົ້າຂອງກິດຈະການແມ່ນ ທ້າວ ກ້າ (ນາມ ສົມມຸດ) ຢູ່ບ້ານດົງປ່າລານທົ່ງໜ່ວຍ 14 . ທ້າວ ກ້າ ໄດ້ຕັ້ງອູ່ຈອດປະຕູເຫລັກ, ເຫລັກກັນຂະໂມຍຕິດໃສ່ປ່ອງຢ້ຽມ ແລະ ໂລຫະອື່ນໆ. ຫລັງຈາກຈອດອຸປະກອນຕ່າງໆເຫລົ່ານີ້ແລ້ວ, ກຳມະກອນຕ້ອງໄດ້ພົ່ນສີໃສ່ຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງລູກຄ້າ.

ບັນຫາມີຢູ່ວ່າການເຄາະຈອດໂລຫະນັ້ນ, ທຳໃຫ້ເກີດສຽງດັງຈົນບາດແກ້ວຫູຊາວບ້ານທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງໂດຍສະເພາະແມ່ນເຮືອນຕຶກຫ້ອງເຊົ່າສາມຊັ້ນ ຊຶ່ງຜູ້ເຊົ່າສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຄົນຕ່າງປະເທດ. ນອກຈາກນີ້ແລ້ວນ້ຳສີເຄືອບເຫລັກກໍສົ່ງກິ່ນຂິວກຸ້ມຂຶ້ນໄປເຖິງຜູ້ທີ່ອາໄສຢູ່ຊັ້ນສາມພຸ້ນ. ແຂກທີ່ມາ ພັກເຊົ່າຫ້ອງໄດ້ຂໍໃຫ້ທ້າວ ຕິບ ຊຶ່ງເປັນເຈົ້າຂອງເຮືອນຫາວິທີແກ້ໄຂແບ່ງເບົາບັນຫາເຫລົ່ານີ້ໃຫ້ແກ່ພວກເຂົາເຈົ້າ, ແຕ່ມາຮອດປັດຈຸບັນນີ້ສະພາບການກໍຍັງເປັນຄືເກົ່າຢູ່.

ບ້ານດອນແດງກໍແມ່ນເຂດໜຶ່ງທີ່ມີຜູ້ຄົນຍົກຍ້າຍເຂົ້າມາຢູ່ນັບມື້ຫລາຍຂຶ້ນເລື້ອຍໆ.ປັດຈຸບັນຢູ່ທ້ອງຖະໜົນນະຄອນຫລວງວຽງຈັນແອອັດດ້ວຍລົດຍົນຍີ່ຫໍ້ປະເພດຕ່າງໆ.ສະນັ້ນຈຶ່ງບໍ່ເປັນເລື່ອງແປກ ທີ່ມີຜູ້ສົນໃຈເຮັດທຸລະກິດດ້ານການສ້ອມແປງລົດຍົນ. ທ້າວ ບຸນມາ ໄດ້ຕັ້ງອູ່ສ້ອມລົດຢູ່ບ້ານດອນ ແດງ ໜ່ວຍ19 ມາຕັ້ງແຕ່ປີ 2000. ນັບຕັ້ງແຕ່ນັ້ນ,ມາຈຳນວນລູກຄ້າທີ່ເຂົ້າມາໃຊ້ບໍລິການກໍເພີ່ມ ຂຶ້ນ ຕາມລຳດັບ ແລະ ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງກໍມີລາຍໄດ້ງົດງາມ.ແຕ່ວ່າກິດຈະການນີ້ສົ່ງຜົນກະທົບແກ່ຜູ້ອາໄສຢູ່ຂ້າງຄຽງໂດຍສະເພາະແມ່ນສຽງເນືອງນັນຈາກການເຄາະຈອດເປັນປະຈຳ. ເຈົ້າຂອງອູ່ໄດ້ໃຫ້ກຳມະກອນເຮັດວຽກຕັ້ງແຕ່ 6:00ໂມງເຊົ້າເຖິງ 11:00ໂມງກາງຄືນ. ຊາວບ້ານທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງພາກັນຈົ່ມວ່າ ບໍ່ສາມາດພັກຜ່ອນໄດ້ເລີຍ.

ກໍລະນີສຸດທ້າຍແມ່ນຜົນກະທົບຈາກນ້ຳເປື້ອນທີ່ອອກມາຈາກສະຖານທີ່ລ້າງລົດເກັງ ແລະ ລົດຈັກ. ຜູ້ປະກອບການແມ່ນ ທ້າວ ສົມດີ (ນາມສົມມຸດ) ຢູ່ໜ່ວຍ 59 ບ້ານຫ້ວຍຫົງ, ເມືອງຈັນທະບູລີ.

ຜູ້ກ່ຽວເຮັດທຸລະກິດບໍລິການລ້າງລົດ,ແຕ່ການໃຊ້ນ້ຳລ້າງລົດນັ້ນຟົ້ງໄສ່ຝາເຮືອນໃກ້ຄຽງຈົນເປິະເປື້ອນ. ເຈົ້າຂອງເຮືອນໄດ້ປິດປ່ອງຢ້ຽມດ້ວຍການກໍ່ຝາຕັນໄວ້. ຄວາມຈິງແລ້ວນາງ ປານີ ຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບເປັນພີ່ນ້ອງກັບທ້າວ ສົມດີ ສະນັ້ນ, ນາງຈຶ່ງບໍ່ກ້າເວົ້າຫຍັງຫລາຍ ໄດ້ແຕ່ເກັບເອົາຄວາມໜັກອົກໜັກໃຈໄວ້ກັບຕົນເອງ.

3 ລະບຽບກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ມາດຕາທີ 1 ໜ້າທີ່ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຜັງເມືອງ:

ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍຜັງເມືອງກຳນົດຫລັກການ, ລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະການກ່ຽວກັບ ການຄຸ້ມຄອງ, ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການກໍ່ສ້າງ ແລະ ການປຸກສ້າງໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດ ແລະລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍ. ແນໃສ່ພັດທະນາຕົວເມືອງໃຫ້ໄປຕາມທິດທາງຂອງແຜນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ຮັບປະກັນທຸກການເຄື່ອນໄຫວຂອງສັງຄົມໃນຕົວເມືອງໃຫ້ມີຄວາມສະຫງົບ, ຄວາມປອດໄພ ແລະ ມີຄວາມເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ, ມີສຸຂະນາໄມ, ມີຄວາມສີວິໄລ, ຮັກສາ ບູຮານສະຖານ, ສະຖາປັດຕະຍະກຳຂອງພື້ນຖານວັດທະນະທຳ ທັງຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ທິວ ທັດທຳມະຊາດ.

ມາດຕາທີ 4 ຫລັກການຂອງການວາງຜັງເມືອງ.

ການວາງຜັງເມືອງຕ້ອງວາງເປັນລະບົບ ແລະ ມີການປະສານສົມທົບຢ່າງກົມກຽວກັນລະຫວ່າງຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ປະຊາຊົນ.

ການວາງຜັງເມືອງຕ້ອງໃຫ້ແທດເໝາະກັບລະດັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງ ແຕ່ລະບໍລິເວນ, ຮັບປະກັນຄວາມສະຫງົບ, ຄວາມປອດໄພ, ຄວາມເປັນລະບຽບ ຮຽບຮ້ອຍ, ມີສຸຂາ ນາໄມ, ຄວາມສະດວກ, ຄວາມສະອາດ, ຄວາມສວຍງາມ ແລະ ມູນເຊື້ອ ວັດທະນະທຳຂອງ ບັນດາ ເຜົ່າ, ຂອງຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ຜັງເມືອງລະດັບຕົວເມືອງ ຕ້ອງສອດຄ່ອງກັບຜັງເມືອງລະດັບແຂວງ, ຜັງເມືອງລະດັບແຂວງຕ້ອງ ສອດຄ່ອງກັບຜັງເມືອງລະດັບພາກ ແລະ ຜັງເມືອງລະດັບພາກຕ້ອງສອດຄ່ອງກັບຜັງເມືອງລະດັບຊາດ.

ມາດຕາທີ 5 ພັນທະໃນການປະຕິບັດຜັງເມືອງ.

ບຸກຄົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງນັບທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດທີ່ຢູ່ ສ.ປ.ປ ລາວ ລ້ວນ ແຕ່ມີພັນທະ ໃນການປະຕິບັດຜັງເມືອງທີ່ວາງອອກຢ່າງເຂັ້ມງວດ.

ມາດຕາທີ 27 ການອະນຸຍາດປຸກສ້າງ ຫລືສ້ອມແປງໃຫຍ່

ການອອກໃບອະນຸຍາດປຸກສ້າງ ຫລື ສ້ອມແປງໃຫຍ່ແມ່ນອອກໃຫ້ທຸກກິດຈະການທີ່ຂໍອະນຸຍາດປຸກສ້າງ ຫລືສ້ອມແປງໃຫຍ່ ຊຶ່ງຖືກຕ້ອງກັບລະບຽບຜັງເມືອງເຊັ່ນ:

- ການປຸກສ້າງ.
- ການສ້ອມແປງອາຄານ (ການປ່ຽນແປງ, ການທັບມ້າງທັງໝົດ ຫລື ບາງສ່ວນ).
- ການຂຸດດິນ ຫລື ການຖົມດິນ.
- ການຕິດຕັ້ງເສົາໄຟຟ້າ, ເສົາໂທລະສັບ, ເສົາອາກາດຂະໜາດໃຫຍ່, ອ່າງເກັບນ້ຳສູງ, ຂົວຂ້າມທາງ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມລະບຽບການຂອງຜັງເມືອງວາງອອກ.

ມາດຕາທີ 41 ລະບຽບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນປຸກສ້າງ.

ລັດຕ້ອງສະຫງວນທີ່ດິນປຸກສ້າງສຳລັບສາທາລະນະປະໂຫຍດໄວ້, ເພື່ອຮັບໃຊ້ຜົນປະໂຫຍດສ່ວນລວມ.ຖ້າຫາກມີການປ່ຽນເປົ້າໝາຍການໃຊ້ທີ່ດິນດັ່ງກ່າວກໍຕ້ອງໃຫ້ຮັບໃຊ້ຜົນປະໂຫຍດສ່ວນລວມເຊັ່ນດຽວກັນ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການເຫັນດີຈາກຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເສຍກ່ອນ.

ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນປຸກສ້າງແມ່ນບໍ່ໃຫ້ແຕະຕ້ອງເຖິງສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງຜູ້ອື່ນ,ທັງຮັບປະກັນສະພາວະຄວາມເປັນຈິງຕ້ອງຍອມຮັບ.ການປຸກສ້າງຕ່າງໆຕ້ອງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກອົງການຜັງເມືອງ, ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມລະບຽບຜັງເມືອງຢ່າງເຂັ້ມງວດ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກອົງການທີ່ມີສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ,ຮັບປະກັນມາດຕະຖານເຕັກນິກຢ່າງຄົບຖ້ວນ,ພ້ອມທັງຮັບປະກັນການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ.

4. ການວິເຄາະບັນຫາ ແລະ ສິ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນ.

ການຖົມດິນຂອງນາງສົມຈິດຢູ່ບ້ານດົງປ່າລານທົ່ງບໍ່ເປັນໄປຕາມກົດລະບຽບຂອງຜັງເມືອງວາງອອກ ຊຶ່ງມັນສະແດງອອກຢູ່ບ່ອນວ່າຖົມດິນສູງກວ່າໜ້າທາງ ແລະ ສູງກວ່າຕອນດິນໃກ້ຄຽງ. ບັນຫາດັ່ງກ່າວແມ່ນຈະເຮັດໃຫ້ນ້ຳຝົນໄຫລລົງໃສ່ຕອນດິນທີ່ຕ່ຳກວ່າກໍຄືດິນປະຊາຊົນທີ່ອາໄສຢູ່ບໍລິເວນນັ້ນ.ນອກນັ້ນລາວຍັງຖົມດິນຕັນທາງນ້ຳໄຫລອອກຈາກບໍລິເວນນັ້ນອີກ,ນ້ຳບໍ່ສາມາດໄຫລລົງສູ່ຮ່ອງລະບາຍນ້ຳໄດ້ຈຶ່ງອັ່ງຖ້ວມດິນເຮືອນ ແລະ ຊັບສິນຂອງປະຊາຊົນບໍລິເວນນັ້ນເສຍຫາຍ. ເວລາຝົນຕົກລົງມາຍາມໃດເຮັດໃຫ້ມີຄວາມເດືອດຮ້ອນ. ແຕ່ບັນຫາດັ່ງກ່າວຍັງບໍ່ທັນມີການແກ້ໄຂ ແຕ່ຢ່າງ ໃດເລີຍ.

ທ້າວ ທອງໄບ ລ້ຽງງົວຢູ່ໃນຕົວເມືອງກໍຄືຊຸມຊົນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ບ້ານດົງປ່າລານທົ່ງ. ຕາມລະບຽບແລ້ວໃນຕົວເມືອງຕ້ອງມີຄວາມສະອາດ ແລະ ຖືກຫລັກອານາໄມ, ບໍ່ໃຫ້ມີສັດລ້ຽງຢູ່ໃນຕົວເມືອງ. ຖ້າຢາກລ້ຽງແມ່ນຕ້ອງລ້ຽງຢູ່ເຂດນອກ ຫລື ຕ້ອງມີຟາມລ້ຽງສະເພາະ. ການລ້ຽງງົວ ຂອງຜູ້ກ່ຽວໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ນາງ ທອງສູນ ຢູ່ບ່ອນວ່າ ສິ່ງກິ່ນເໝັນລົບກວນ. ຜູ້ກ່ຽວຄວນຫາວິທີກຳຈັດກິ່ນເໝັນດ້ວຍການເອົາ EM ມາໃສ່ບ່ອນເກັບມ້ຽນຂີ້ງົວ ແລະ ລ້າງທຳຄວາມສະອາດ ພື້ນຢູ່ເລື້ອຍໆ. ຖ້າຈຳນວນງົວເພີ່ມຂຶ້ນຫລາຍກວ່ານີ້ກໍຕ້ອງຊອກຫາສະຖານທີ່ເໝາະສົມຢູ່ນອກເມືອງເປັນບ່ອນລ້ຽງ.

ມີຄວາມຈຳເປັນຢ່າງຍິ່ງທີ່ອົງການສິ່ງແວດລ້ອມ, ອົງການພັດທະນາ ແລະ ບໍລິຫານຕົວເມືອງຄວນລົງ ມາຕັກເຕືອນ ແລະ ແນະນຳທາງອອກ. ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນ, ອາດຈະເກີດໂລກລະບາດເປັນຜົນກະທົບຮ້າຍແຮງຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມ.

ກິດຈະຈະການບໍລິການຂອງ ທ້າວ ກ້າ ຢູ່ບ້ານດົງປ່າລານທົ່ງ ແລະ ທ້າວ ບຸນມາ ຢູ່ບ້ານ ດອນແດງຊຶ່ງມີຜົນກະທົບທາງດ້ານສຽງເມືອງນັນ, ສານລະເຫີຍຈາກສີ ແລະ ອື່ນໆທີ່ລົບກວນການພັກຜ່ອນ ແລະທຳລາຍສຸຂະພາບຂອງຜູ້ອາໄສຢູ່ໃກ້ຄຽງ. ດັ່ງນັ້ນ, ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຄື ຜັງເມືອງ, ອົງການພັດທະນາ ແລະ ບໍລິຫານຕົວເມືອງ ອົງການພັດທະນາ ແລະ ບໍລິຫານຕົວເມືອງ (ອພບ) ຄວນລົງສຳຫລວດກວດກາຄືນ. ຖ້າບັນຫາດັ່ງກ່າວຫາກບໍ່ໄດ້ຮັບ ການແກ້ໄຂກໍອາດຈະເກີດ ການຜິດຂ້ອງຕ້ອງຖຽງກັນໃນຕໍ່ໜ້າ ນຳໄປສູ່ຄວາມແຕກແຍກຄວາມສາມັກຄີໃນບ້ານ.

ບັນຫາສຸດທ້າຍກ່ຽວກັບກິດຈະການບໍລິການລ້າງລົດເກີດຈາກຄວາມຜິດໃຫ້ການເຮັດທຸລະກິດ,

ແຕ່ເບື້ອງຕົ້ນທີ່ບໍ່ໄດ້ວິເຄາະເຖິງບັນຫາທີ່ຈະຈະເກີດຂຶ້ນຕາມມາ. ເມື່ອເຫດການເປັນແນວນີ້ຜູ້ປະກອບການຄວນຫາວິທີການແກ້ໄຂບໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນຮ້າຍຕໍ່ຜູ້ອື່ນ. ໃນເມື່ອ ນາງປານີ ແລະ ທ້າວ ສົມດີ ເປັນຍາດຕິພີ່ນ້ອງກັນ. ສະນັ້ນ, ທັງສອງຝ່າຍຄວນປຶກສາຫາລືກັນແບບຄອບຄົວ. ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງຂໍ້ຂັດແຍ່ງທີ່ຈະຕາມມາ

ພາຍຫລັງ.

5. ສະຫຼຸບ.

ພວກເຮົາບໍ່ອາດປະຕິເສດໄດ້ວ່າຢູ່ໃນສັງຄົມໜຶ່ງໆນັ້ນມີປະຊາຊົນທີ່ມີອາຊີບການທຳມາຫາກິນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ແຕ່ຄົນເຮົາຈະຢູ່ຮ່ວມກັນດ້ວຍຄວາມຜາສຸກໄດ້ນັ້ນ, ທຸກຄົນຕ້ອງເຄົາລົບສິດທິພື້ນຖານຂອງກັນ ແລະ ກັນ. ບັນຫາທີ່ເກີດຈາກການຖົມດິນ, ການລ້ຽງສັດທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ, ການເຮັດທຸລະກິດທີ່ສ້າງມົນລະພິດດ້ານສຽງຕະຫລອດຮອດການເຮັດໃຫ້ເກີດນ້ຳເປິະເປື້ອນເປັນສິ່ງທີ່ພວກເຮົາຄວນນຳມາພິຈາລະນາກັນ. ເຖິງເວລາແລ້ວທີ່ຈະຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ສິ່ງເຫລົ່ານີ້ຢ່າງຈິງຈັງ,ແທນທີ່ຈະປ່ອຍໃຫ້ບັນຫາບານປາຍແລ້ວຈຶ່ງຄ່ອຍແກ້ກັນຕາມທີຫລັງ.

ຕົວເມືອງຈະສວຍງາມຖ້າພະນັກງານໃນຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງຫາກໃຫ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບລະບຽບກົດໝາຍໃຫ້ເຖິງຖອງທຸກຂົງເຂດ ແລະ ປະຕິບັດໜ້າທີ່ເປັນນັກວິຊາການແບບມີຈັນຍາບັນຂອງອາຊີບ. ຂະແໜງການກວດກາຕ້ອງປະຕິບັດຕາມລະບຽບຢ່າງເຂັ້ມງວດ.

ສັງຄົມຈະມີຄວາມສະຫງົບສຸກ ຖ້າປະຊາຊົນມີຄວາມເຂົ້າໃຈເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນຫລາຍຂຶ້ນໃຫ້ກຽດໃນການຕັດສິນບັນຫາທີ່ດິນຢູ່ໃກ້ຄຽງກັນບົນພື້ນຖານລະບຽບກົດໝາຍ ແລະ ນ້ຳໃຈມະນຸດສະທຳ, ທ້າຍທີ່ສຸດສະພາບແວດລ້ອມຕົວເມືອງກໍຈະດີຂຶ້ນ. ເຮັດໃຫ້ຊຸມຊົນເປັນທີ່ດຶງດູດໃຈຜູ້ທີ່ເດີນທາງຜ່ານໄປມາ ແລະ ເປັນທີ່ສັນລະເສີນຂອງທຸກຄົນ.

6. ຂໍ້ສະເໜີ.

- ຄວນໃຫ້ພະນັກງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງລົງກວດກາການນຳໃຊ້ດິນຕິດແປະກັນມີສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ, ໄລຍະຫ່າງຂອງອາຄານຈາກຊາຍແດນຕິດແປະຕາມມາດຕະຖານ, ແຕ່ຕ້ອງເຮັດວຽກເປັນຕາມນັກວິຊາການ.
- ໜ່ວຍງານບ້ານເມືອງຄວນເຂັ້ມງວດໃນການກວດກາລະບົບຕ່າງໆຂອງສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ.
- ປະຊາຊົນຄວນຕື່ນຕົວໃນການທີ່ຈະສ້າງສິ່ງໃດໜຶ່ງພາຍໃນຕອນດິນຂອງຕົນ. ຄວນປຶກສາຄົນບ້ານໃກ້ເຮືອນຄຽງ, ປຶກສາກັບຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເປັນຢ່າງດີ. ກ່ອນຈະລົງມືປະຕິບັດຕົວຈິງ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ເກີດບັນຫາຕາມມາຫລາຍຢ່າງ.
- ຄົນຢູ່ບ້ານໃກ້ເຮືອນຄຽງຂອງ ທ່ານ ອາດ ຜິດໃຈທ່ານແຕ່ບໍ່ກ້າເອີ່ຍ, ຍ້ອນເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການກະທຳຂອງທ່ານ.
- ປະຊາຊົນບໍ່ຄວນເຫັນແກ່ຜົນປະໂຫຍດຂອງຕົນເອງຫລາຍເກີນໄປ.
- ພະນັກງານທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຄວນເອົາໃຈໃສ່ໃນການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃຫ້ທົ່ວເຖິງ.
- ການກວດກາຂອງພະນັກງານຄວນເຂັ້ມງວດຫລາຍຂຶ້ນ.

- ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານຄວນເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ບັນຫາຕ່າງໆທີ່ອາດເປັນການທຳລາຍສະພາບແວດລ້ອມໃນຕົວເມືອງໄຮ້ຄວາມສວຍງາມ.
- ຄຳຖາມ.

1. ຖ້າຫາກວ່າ ທຸກທ່ານບໍ່ປະຕິບັດຕາມລະບຽບຂອງການຖືມດິນທີ່ວາງອອກຊຸມຊົນຈະເກີດຫຍັງຂຶ້ນໃນຕໍ່ໜ້າ?
2. ການລ້ຽງງົວຢູ່ໃນຕົວເມືອງມີຜົນດີແນວໃດ?
3. ພວກທ່ານມີວິທີການແນວໃດເພື່ອບໍ່ໃຫ້ກິດຈະການຂອງທ່ານເກີດມີສຽງລົບກວນຄົນອື່ນທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງ?
4. ກ່ອນທີ່ທ່ານຈະສ້າງກິດຈະການໃດໜຶ່ງຂຶ້ນມາທ່ານຄວນຄຳນຶງເຖິງສິ່ງໃດແດ່?

ຂໍ້ສັງເກດ:

- ພາກບົດນຳ: ຄິດວ່າໃຫ້ເວົ້າກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍລະບຽບຫຼັກການ ແລະ ກົດໝາຍຕ່າງໆທີ່ພົວພັນກັບເລື້ອງດັ່ງກ່າວໂດຍສັງເຂບ ເຊັ່ນ: ກົດໝາຍເລື່ອງທີ່ດິນ, ກົດໝາຍການດຳເນີນທຸລະກິດໂດຍສະເພາະທຸລະກິດບໍລິການຕ່າງໆ, ກົດໝາຍ ຫຼື ລະບຽບການປຸກສ້າງ ແລະ ອື່ນໆ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ອ່ານໄດ້ເຂົ້າໃຈວ່າ ບ້ານເຮົາໄດ້ມີລະບຽບການຄຸ້ມຄອງແລ້ວ, ຖ້າຜູ້ໃດຝ່າຝືນກໍໝາຍຄວາມວ່າ ມີການຂັດແຍ່ງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຢາກຈະໃຫ້ເວົ້າກ່ຽວກັບຮີດຄອງປະເພນີການດຳລົງຊີວິດຢູ່ຮ່ວມກັນຂອງຄົນລາວເຮົາເປັນຄືແນວໃດ ສົມທຽບປັດຈຸບັນກັບເມື່ອກ່ອນ (ຖ້າເປັນໄປໄດ້).
- ສ່ວນພາກອະທິບາຍເຖິງທີ່ຕັ້ງ: ຢາກໃຫ້ອະທິບາຍ ແລະ ເວົ້າມາທັງໝົດວ່າ ທີ່ຕັ້ງຂອງດິນເປັນຄືແນວໃດ, ສິ່ງປຸກສ້າງອ້ອມຂ້າງເດມີອັນໃດແດ່, ເພາະວ່າ ໄດ້ແລ້ວເຫັນວ່າ ໄດ້ເວົ້າໄປເຖິງຮອດໂຮງຮຽນ ....
- ສ່ວນພາກທີ່ຂຽນກ່ຽວກັບລະບຽບກົດໝາຍ. ໃຫ້ສັງເຂບເຂົ້າຢູ່ໃນພາກສະເໜີ ຫຼື ເປີດຫົວເລື້ອງເລີຍ.

ໂຄງການເຄືອຂ່າຍຂໍ້ມູນທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ

ເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການ

ເພີ່ມທະວີການນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ຍືນຍົງ ໂດຍການສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຍົກລະດັບຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ຄູ່ຮ່ວມງານ.

ຈຸດປະສົງຂອງໂຄງການ

ເພື່ອສົ່ງເສີມທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃຫ້ມີຄວາມຮັບຮູ້, ຄວາມສາມາດ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປຶກສາ ຫາລືກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເພື່ອໃຫ້ປະຊາຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນສາມາດເຂົ້າໃຈໄດ້ ກ່ຽວກັບສິດໃນການນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ.

ໂຄງການດຳເນີນງານໂດຍອີງຕາມຫຼັກການດັ່ງຕໍ່ລົງໄປນີ້

- ຄວາມເປັນເຈົ້າການຂອງຄົນລາວ
- ການຍອມຮັບຂໍ້ຕົກລົງວ່າດ້ວຍບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ກ່ຽວກັບປະເດັນທີ່ດິນ
- ການຍອມຮັບຂໍ້ຕົກລົງວ່າດ້ວຍຄວາມເປັນຊົນຊາດຊົນເຜົ່າ ແລະ ປະເພນີ ວັດທະນະທຳທ້ອງຖິ່ນ
- ຄວາມເປັນກາງ
- ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຢ່າງເປີດກວ້າງ
- ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ
- ການມີສ່ວນຮ່ວມ

ໂຄງການເຄືອຂ່າຍຂໍ້ມູນທີ່ດິນ ແລະ
ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ
ອົງການບ້ານຈຸດສຸມສາກົນ
ຕູ້ ປ.ນ. 4697
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ
+856 (0)21 312519

ອີເມວ: info@rightslinklao.org
www.rightslinklao.org